

1 : 9 - 12 de geringe en de rijke

Opnieuw snijdt Jakobus een thema aan dat hij later (in hoofdstuk 2) verder uitwerkt. Dit keer gaat het om de tegenstelling tussen *gering* en *rijk*, dus niet tussen *gering* en *hoogmoedig*, of tussen *arm* en *rijk*.

Misschien schrijft Jakobus hierover omdat zij inderdaad te lijden hebben van “de roof van hun goederen”¹ en dat dit voor sommige rijken een groot probleem is.

Het lijkt er echter op dat men ook nog een ander probleem heeft. Uit Jakobus 2 : 6 blijkt dat de rijken macht uitoefenen over de armen en niet aarzelen om hen zelfs voor de rechtbank te slepen als zij zich niet onderwerpen.

Wanneer dit ongelovige rijken betreft, dan kijken we daar eigenlijk niet zo vreemd van op. Het past wel in hun belevingswereld. Ook vandaag telt China als grootmacht mee omdat zij veel geld hebben.

Maar Jakobus richt zich tot “mijn broeders, die het geloof van de Heer Jezus Christus” hebben, en die bijvoorbeeld aan een rijke en een arme een verschillende plaats geven in hun synagoge².

Zó hebben zij de Heer Jezus niet leren kennen.

- *de beproeving van de arme*

Een rijke heeft de neiging om zich door zijn rijkdom machtig te voelen, maar de geringe loopt ook een risico. Hij staat onderaan de maatschappelijke ladder. Hoe hij daar gekomen is, doet er niet toe. Of het door eigen schuld gekomen is, of dat hij in een arm milieu geboren is, of wat dan ook, Jakobus heeft het daarover niet. Het gaat hem erom dat de geringe, die maatschappelijk niet meetelt, zich er van bewust is dat hij door Gods genade hoog verheven is en door het geloof in de Heer Jezus onmetelijk rijk is.

Het risico voor de arme is dat hij zich vergelijkt met iemand die méér heeft. Dát is de verzoeking voor de arme.

Na de vergelijking tussen de geringe en de rijke, prijst Jakobus “de man die verzoeking

¹ Hebreëën 10 : 34

² Jakobus 2 : 1 - 2

verdraagt”³, waaruit blijkt dat niet alleen de rijke, maar ook de geringe een toets heeft te maken.

Jakobus toont zich in zulke eenvoudige taal “een slaaf van Jezus Christus”⁴, die Zelf niets had waarop Hij Zijn hoofd kon neerleggen⁵. Dat betekent niet dat ik ogenblikkelijk mijn aardse bezittingen moet verkopen, maar dat ik “tevreden mag zijn met de omstandigheden waarin ik ben”⁶.

- *de beproeving van de rijke*

Jakobus waarschuwt nu de rijken. Dat zijn dus degenen die *rijk zijn*, niet hen die *rijk willen worden*. Dat laatste is sowieso uiterst riskant⁷, maar rijk-zijn is ook gevaarlijk.

Het is al veelzeggend dat hij niet de hooggeplaatste tegenover een geringe zet, maar een rijke. Daarin ligt al opgesloten dat rijk-zijn en hoogmoed hand in hand gaan, iets dat ook Paulus duidelijk signaleert⁸.

En beiden onderstrepen de betrekkelijkheid van rijkdom.

Jakobus vergelijkt de rijke (niet de *rijkdom!*) met de bloei van gras. Die schoonheid is prachtig, maar het is een heel normaal proces dat de zon het gras doet verdorren en dan is die schoonheid verdwenen.

Hij heeft het dan wel over *de wegen* van de rijke, dus over de gemaakte keuzes, zoals we dat ook lezen in vers 8 over iemand die twijfelt. Zo'n persoon is “een dubbelhartig man, onberekenbaar *in al zijn wegen*”. Hij heeft bij geen enkele keuze in het leven gebeden in het vertrouwen dat God wijsheid wil geven. De rijke loopt ook het risico God niet nodig te hebben, en alleen maar te kiezen wat hem het beste uitkomt.

- *de kroon van het leven*

Als we bij de Heer zijn ontvangen we een kroon⁹.

³ Jakobus 1 : 12

⁴ Jakobus 1 : 1

⁵ Mattheüs 8 : 20

⁶ Filippi 4 : 11

⁷ 1 Timotheüs 6 : 9

⁸ 1 Timotheüs 6 : 17

⁹ Openbaring 4 : 4

Soms wordt aan die kroon een kenmerk toegevoegd:

- o *onvergankelijk*
in tegenstelling tot de vergankelijke kronen van sportmensen¹⁰
- o *gerechtigheid*
in tegenstelling tot de onrechtvaardige overheid, die Paulus laat terechtstellen¹¹.

De kroon *van het leven* wordt tweemaal genoemd, hier en in de brief aan Smyrna¹². De gemeente in Smyrna heeft zwaar te lijden onder vervolgingen en velen van hen worden ter dood gebracht. Zij worden aangemoedigd om trouw te blijven tot in de dood, maar krijgen tegelijk de verzekering dat de periode van vervolging beperkt is, namelijk 10 dagen. Dat geldt voor elke vervolging en beproeving, die onder Gods toelating plaats vindt: Hij bepaalt de lengte van zo'n periode en niemand anders. Satan kan ook in het leven van Job alleen dát doen waarvoor God hem ruimte biedt¹³.

Degenen die in Smyrna trouw blijven ontvangen de kroon van het leven.

Net zo tijdelijk als de vervolgingen in Smyrna is het bezit van aardse goederen, of het gemis daaraan. Ik word beproefd bevonden wanneer ik mij door de Heer laat leiden in mijn keuzes die ik moet maken zodat ik goed met aards bezit omga.

– *beloofd aan hen die Hem liefhebben*

Het is in de evangeliën niet te lezen wanneer de Heer deze belofte heeft gedaan. En toch is Jakobus er heel stellig over.

Zou Hij het uit de mond van de Heer hebben gehoord? De eerste keer dat wij lezen dat hij en zijn broers deel uitmaken van het gezelschap discipelen, is na de hemelvaart¹⁴. En dat wordt op zo'n vanzelfsprekende wijze vermeld dat het er op lijkt alsof zij al langer deel uitmaken van dit gezelschap.

Dat zou een aanwijzing kunnen zijn dat zij er ook al bij zijn als de Heer na Zijn opstanding veertig dagen met de apostelen spreekt over

de dingen die het koninkrijk van God betreffen¹⁵.

De Heer bereidt hen voor op hun taak. Het kan betekenen dat zij hun christen-zijn met de marteldood moeten bekopen. Zij zullen de kroon van het leven ontvangen.

De Heer wil echter niet dat zij die taak gaan uitvoeren in blinde gehoorzaamheid. Geen kadaverdiscipline. Nee, Hij weet dat zij dit gaan doen omdat zij Hem liefhebben.

1 : 13 – 15 verzoeking van het kwaad

Dit soort verzoeking verschilt duidelijk van de verzoeking, die God gebruikt om ons op te voeden¹⁶. Die laatste verzoeken zijn ook niet altijd leuk, maar dat kunnen en mogen we geen *kwaad* noemen. Zij zijn bedoeld om ons geloofsleven te zuiveren en te versterken.

Er zijn echter ook *kwade* verzoeken. Die komen niet van God, maar van satan. Op onverwachte en ongelegen momenten word ik geconfronteerd met iets dat een zondig effect in mijn denken en leven kan hebben.

Dan sta ik opnieuw voor de keuze. Dat is voor de derde keer in dit hoofdstuk, na de keuze om te bidden om wijsheid¹⁷ en na de keuze over aards bezit¹⁸. Dit keer heb ik te kiezen om mij af te wenden of niet.

Ieder die zich niet afwendt wordt door eigen begeerte meegesleept en verlost.

Jakobus vergelijkt dit traject met een alledaags verschijnsel: na de bevruchting volgt de zwangerschap, daarna de geboorte en dan het opgroeien tot volwassenheid. Het ene volgt uit het andere. Maar het is niet van de ene op de andere dag gebeurd. Dit hele traject beslaat negen maanden tot de geboorte en daarna jaren tot volwassenheid (in een menselijke situatie).

Dat zegt nogal wat!

Het zou kunnen zijn dat ik me bij de eerste confrontatie niet ogenblikkelijk afwend. Dat kán wel. Wat Jozef kan, kan ik ook¹⁹!

¹⁰ 1 Korinthe 9 : 25

¹¹ 2 Timotheüs 4 : 8

¹² Openbaring 2 : 10

¹³ Job 1 : 12, 2 : 6

¹⁴ Handelingen 1 : 14

¹⁵ Handelingen 1 : 3

¹⁶ Jakobus 1 : 2 - 4

¹⁷ Jakobus 1 : 8

¹⁸ Jakobus 1 : 11

¹⁹ Genesis 39 : 7 - 12

Maar stel dat ik op de verleiding inga, ongeacht op welk terrein die tot mij komt (financieel, moreel, seksueel, o.i.d.). Dan geeft God mij momenten te over om op mijn verkeerde keuze terug te komen. Ik kan mij altijd omkeren en naar God terug gaan. Een gelovige heeft geen enkel excuus als hij zondigt, ik ook niet. En als die zonde openbaar (volwassen) is geworden kan ik alleen maar diep beschaamd mijn hoofd buigen.

- *David en Batseba*

Een bijna letterlijke invulling van dit traject vormt de inktzwarte bladzijde in het leven van koning David²⁰.

In die tijd waren er vaste momenten dat koningen ten strijde trokken. Dat moment is weer aangebroken. Joab en het leger trekken er op uit, maar David blijft thuis. Waarom? Op een avond staat hij op van zijn rustbed (terwijl alle andere soldaten in de oorlog zijn) en gaat op het dak van zijn paleis wandelen. Vanaf die plek ziet hij hoe de buurvrouw zich baadt.

Dat kan gebeuren, maar David heeft de keuze om zich om te draaien of om te blijven kijken. Hij kiest voor dat laatste en ziet dat "zij zeer schoon van uiterlijk is".

Opnieuw een moment van keuze, maar David maakt weer de verkeerde keuze en informeert naar haar.

Zo gaat hij verder op deze weg van overspel, stap voor stap, waarbij hij zelfs haar man en trouwe soldaat Uria laat ombrengen als hij hoort dat Batseba zwanger is.

- *wanneer komt verzoeking van God?*

Verzoeking kan dus enerzijds van God komen om ons geloof te louteren, maar kan anderzijds van satan komen om ons ten val te brengen.

Toch kan het best lastig zijn om een verzoeking simpelweg óf in de ene óf in de andere categorie onder te brengen.

Een opmerkelijk voorbeeld vormt de volkstelling die David laat houden.

In 2 Samuël²¹ staat dat de Heer David aanzette en in 1 Kronieken²² lezen we dat

satan hem aanzette om de volkstelling te houden.

Wat is nu waar?

Het boek Job laat allereerst zien dat satan alleen iets kan doen wanneer God hem daarvoor de ruimte biedt.

Dat is iets dat zich vooral afspeelt in de eerste twee hoofdstukken. Daarin is satan actief op zoek naar een zwak punt in het leven van Job. Hij vindt het niet en hij moet zijn vernietigend werk stoppen.

Maar dan begint God pas!

God ziet nog een heleboel zwakke plekken bij Job, die hij en zijn vrienden niet zien. Hij is er ook niet op uit om Job te vernietigen, maar om hem op te voeden. God brengt Job als een klein, deemoedig mens aan Zijn voeten, vol schuldbesef. Vanaf dat punt begint de zegen van God weer te stromen.

David heeft ook ervaren dat satan hem kapot wil maken, maar het is niet gelukt. God gebruikt precies dezelfde situatie om verkeerde elementen bij hem weg te nemen en hem op te voeden, zodat hij dichter bij God komt.

Simon Petrus hoort hoe satan hem probeert "te ziften als de tarwe", maar ook dat de Heer Jezus "voor hem gebeden heeft dat zijn geloof niet zou ophouden"²³.

Dat is vandaag voor mij niet anders.

²⁰ 2 Samuël 11

²¹ 2 Samuël 24 : 1

²² 1 Kronieken 21 : 1

²³ Lukas 22 : 31 - 32